

Sygn. I C 1085/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant: Elżbieta Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2015 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w M.

przeciwko B. R. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną (art.527 kc)

orzeka

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) sp. z o.o. w M. umowę małżeńską majątkową z dnia 24 stycznia 2012 roku sporządzoną w formie aktu notarialnego przed notariuszem B. B. w Kancelarii Notarialnej Notariuszy B. B. i A. P. w C. rep. (...), na podstawie której M. R. (1) oraz B. R. (1) ustanowili rozdzielność majątkową oraz umowę o podział majątku wspólnego z dnia 6 sierpnia 2012 roku zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem B. B. w Kancelarii Notarialnej Notariuszy B. B. i A. P. w C. rep. (...), na podstawie której B. R. (1) i M. R. (1) dokonali podziału majątku wspólnego, w celu zaspokojenia wierzytelności przysługującej powodowi (...) sp. z o.o. w M. wobec dłużnika M. R. (1) w kwocie (...) 232,06 zł (piętnaście tysięcy dwieście trzydzieści dwa złote sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami określonymi w nakazie zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w Płocku V Wydział Gospodarczy w dniu 13 września 2011 roku w sprawie V GNc 1705/11 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika B. R. (1) postanowieniem wydanym przez Sąd Rejonowy w Płocku V Wydział Gospodarczy w dniu 12 września 2012 roku w sprawie V GCo 214/12;

II. zasądza od pozwanej B. R. (1) na rzecz powoda (...) sp. z o.o. w M. kwotę 3 327,00 zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt. I C 1085/14

UZASADNIENIE

W dniu 30 września 2014 r. (data stempla pocztowego) powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M. reprezentowany przez pełnomocnika – radcę prawnego R. T. złożył do Sądu Rejonowego w Ciechanowie pozew przeciwko B. R. (1), w którym wniósł o uznanie czynności prawnych:

- umowy małżeńskiej majątkowej z dnia 24 stycznia 2012 r. sporządzonej w formie aktu notarialnego przed notariuszem B. B. w Kancelarii Notarialnej Notariuszy B. B. i A. P. w C. rep. (...), na podstawie której M. R. (1) oraz B. R. (1) ustanowili rozdzielność majątkową oraz

- umowy o podział majątku wspólnego z dnia 6 sierpnia 2012 r. zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem B. B. w Kancelarii Notarialnej Notariuszy B. B. i A. P. w C. rep. (...), na podstawie której B. R. (1) i M. R. (1) dokonali podziału majątku wspólnego,

za bezskuteczne w stosunku do niego, w celu zaspokojenia wierzytelności przysługującej mu wobec dłużnika - M. R. (1), męża pozwanej, a stwierdzonej prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Rejonowy w Płocku V Wydział Gospodarczy w dniu 13 września 2011 r. w sprawie V GNc 1705/11. Ponadto powód wnosił o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, z uwzględnieniem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych w tym opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazywał, iż wskutek dokonania przez dłużnika M. R. (1) w/w czynności prawnych, osoba trzecia w stosunku do powoda –żona dłużnika B. R. (1) uzyskała korzyść majątkową w postaci nieruchomości dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...) oraz nieruchomość dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...) w zamian za przejęcie przez nią do osobistej spłaty dwóch kredytów zaciągniętych przez dłużnika w (...) w C. umową nr (...) z dnia 29 grudnia 2005 r. wraz z aneksem oraz umową nr (...) z dnia 27 lipca 2007 wraz z aneksami, doprowadzając tym samym do stanu niewypłacalności dłużnika, co zostało potwierdzone prawomocnym postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marka Wojtczaka z dnia 27 listopada 2014 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 3498/11 z powodu bezskuteczności egzekucji. Tym samym M. R. (1) wyzbył się majątku, z którego mogło nastąpić zaspokojenie wierzytelności spółki, działając przy tym z pokrzywdzeniem wierzyciela - powoda. Ponadto powód wskazywał, że w niniejszej sprawie wystąpiły kumulatywnie wszystkie przesłanki konieczne do uznania za bezskuteczne w/w umów (pozew - k. 2-5 akt).

Pozwana B. R. (1) prawidłowo zawiadomiona o terminie rozprawy, do chwili zamknięcia rozprawy nie zajęła stanowiska w sprawie, nie złożyła żadnych wyjaśnień i nie wносиła o rozpoznanie sprawy pod swoją nieobecność. (protokół - k. 41 akt).

W dniu 17 grudnia 2014 r. Sąd wydał wyrok zaoczny w którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził koszty procesu. (wyrok zaoczny - k. 42-43 akt)

W ustawowym terminie pozwana B. R. (1) wniosła sprzeciw od w/w wyroku zaocznego, wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwana wskazała, że w wyniku podziału majątku w związku z przejęciem przez nią długów męża - M. R. (1) w stosunku do (...) w C. oscylujących w granicach 800.000,00 zł jego sytuacja ekonomiczna ulegała znacznej poprawie, z kolei jej sytuacja finansowa pogorszyła się. Wskazywała również, że M. R. (1) nie ogłosił upadłości, wręcz przeciwnie w dalszym ciągu prowadzi działalność gospodarczą p.n. (...) .H. (...) - (...) sklep z akcesoriami dziecięcymi - w którym posiada towar o wartości ok 400.000,00 zł, wobec czego dysponuje on środkami umożliwiającymi spłatę jego zadłużenia względem powoda. Ponadto powoływała się na postanowienie wydane przez tutejszy Sąd w dniu 9 czerwca 2014 r. w sprawie o sygn. akt I Co 890/13 - które jej zdaniem - pozostaje w sprzeczności z żądaniem pozwu. (sprzeciw - k. 48-49, 69-70 akt).

W piśmie procesowym z dnia 17 kwietnia 2015 r. (data stempla pocztowego) powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M. negował w/w twierdzeniach strony pozwanej i podnosił, że M. R. (1) wyzbył się jedyne majątku, z którego wierzyciel mógł się zaspokoić, bez uzyskania świadczenia wzajemnego, działające tym samym na szkodę wierzyciela. Ponadto zaprzeczał jakoby dłużnik posiadał jakikolwiek majątek, bowiem z powołanego w pozwie postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Marka Wojtczaka wynika, iż postępowanie egzekucyjne zostało umorzone wobec bezskutecznej egzekucji, tym samym nie można dać wiary pozwanej co do istnienia majątku dłużnika. (pismo - k. 59-60 akt).

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 grudnia 2005 r. małżonkowie R. M. R. prowadzący działalność gospodarczą p.n. (...) .H. (...) - (...) i B. R. (1) zawarli z (...) w C. umowę nr (...) kredytu inwestycyjnego długoterminowego.

dowód: kserokopia umowy - k. 86-92 akt

W dniu 13 września 2011 r. Sąd Rejonowy w Płocku, V Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt V GNC 1705/11 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w którym zasądził od M. R. (1) na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M. kwotę (...) .232,06 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 5.556,98 zł od dnia 23 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty;

- 9.675,08 od dnia 25 grudnia 2010 do dnia zapłaty

oraz kosztami procesu w łącznej wysokości 2.608,00 zł.

dowód: poświadczona kserokopia nakazu zapłaty - k. 24 akt

Sąd Rejonowy w Płocku, V Wydział Gospodarczy w dniu 27 października 2011 r. nadał klauzulę wykonalności w/w nakazowi zapłaty.

dowód: kserokopia postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marka Wojtczaka z dnia 27 listopada 2014 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt egzekucyjnych Km 6498/11 - k. 99 akt.

W dniu 24 stycznia 2012 r. w Kancelarii Notarialnej notariuszy B. B. i A. P. prowadzących wspólną kancelarię notarialną na zasadach spółki cywilnej, mającą siedzibę w C., przy ul. (...) małżonkowie M. M. i B. R. (1) wyłączyli obowiązującą ich majątkową wspólność ustawową i z dniem 24 stycznia 2012 r. ustanowili rozdzielną majątkową - Rep. (...).

dowód: poświadczona kserokopia odpisu i kserokopia wypisu aktu notarialnego z dnia 24 stycznia 2012 r. Rep. (...) – umowy małżeńskiej majątkowej ustanawiającej rozdzielną majątkową - k. 13-16, 83-83verte akt

W dniu 6 sierpnia 2012 r. w Kancelarii Notarialnej notariuszy B. B. i A. P. B. R. (1) zawarła z mężem M. R. (1) umowę o podział majątku wspólnego - Rep. (...).

W § 2 tego aktu małżonkowie zgodnie oświadczyli, że w skład ich majątku, który był objęty wspólnością ustawową, a chwili zawierania tegoż aktu pozostawał ich współwłasnością w udziałach po 1/2 części wchodzi:

- zabudowana nieruchomości gruntowa, położona w C., obręb 10 Ś., przy ul. (...), woj. (...), oznaczona numerem ewidencyjnym: (...), o powierzchni (...) ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Ciechanowie VI Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...), która jest obciążona m.in. hipoteką umową łączną zwykłą w kwocie 950.000,00 zł, hipoteką umowną łączną kaucyjną do kwoty 350.000,00 zł, obie na rzecz (...) w C., zabezpieczających spłatę kredytu udzielonego zgodnie z umowa nr (...) z dnia 29 grudnia 2005 r. oraz hipoteką umowną w kwocie 285.000,00 zł na rzecz (...) w C., zabezpieczającą spłatę kredytu udzielonego zgodnie z umową nr (...) z dnia 27 lipca 2007 r. wraz z aneksem nr 2 z dnia 26 lipca 2010 r. oraz aneksem na 3 z dnia 25 lipca 2011 r. W dziale III tejże księgi wieczystej w chwili sporządzania tego aktu widniały wpisy m.in. tj. ostrzeżenie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. w sprawie egzekucyjnej KM 3410/11 prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marka Wojtczaka, która to całość egzekucji z nieruchomości w tym w/w sprawę KM 3410/11 prowadzi Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszula Perdjan. Jak również:

- prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w C. obręb 10 Ś., przy ul. (...) U. Legionowych, woj. (...), oznaczonej numerem ewidencyjnym: (...), o powierzchni (...) ha wraz z prawem własności garażu murowanego, jednokondygnacyjnego, o powierzchni zabudowy (...) m⁽²⁾, pow. użytkowej (...) m⁽²⁾ wniesionego w 1980 r., dla którego to prawa w Sądzie Rejonowym w Ciechanowie prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...). W dziale III tejszej księgi wieczystej w chwili sporządzania tego aktu widniał wpis tj. ostrzeżenie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. w sprawie egzekucyjnej KM 3410/11 prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marka Wojtczaka.

Na mocy przedmiotowej umowy pozwana i jej mąż M. R. (1) (§ 5 umowy) dokonali podziału majątku wspólnego w ten sposób, że pozwana B. R. (1) nabyła nieruchomość dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) o wartości 5.000,00 zł oraz nieruchomość dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) o wartości (...).000,00 zł. (łącznie wartość przedmiotu podziału majątku wspólnego wynosiła 20.000,00 zł). Ponadto pozwana B. R. (1) przejęła do osobistej spłaty:

- kredyty zaciągnięte w (...) w C., w tym w szczególności kredyt udzielony umową nr (...) z dnia 29 grudnia 2005 r., wraz z aneksem nr 1 z dnia 29 kwietnia 2009 r. oraz kredyt udzielony umową nr (...) z dnia 27 lipca 2007 r. wraz z aneksem nr 2 z dnia 26 lipca 2010 r. oraz aneksem nr 3 z dnia 25 lipca 2011 r. i zobowiązała się do współdziałania z M. R. (1) w zawarciu stosownej umowy z (...) w C..

W § 5 ust 4 i 6 umowy strony uzgodniły, że przeprowadzony podział ich całego majątku, który był objęty wspólnością ustawową nastąpił bez spłat oraz dopłat.

dowód: poświadczona kserokopia odpisu i kserokopia wypisu aktu notarialnego z dnia 6 sierpnia 2012 r. Rep. (...) – umowy o podział majątku wspólnego - k. 17-23, 76-82 akt

B. R. (1) w dniu 29 sierpnia 2012 r. zawarła dwie ugody z (...) w C.. Pierwsza z nich dotyczyła zadłużenia wynikającego z kredytu udzielonego jej i jej mężowi M. R. (1) przez Bank na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 grudnia 2005 r. Druga z nich – m. in. kredytu udzielonego jej przez Bank na podstawie umowy nr (...) z dnia 27 lipca 2007 r. W ugodach tych uznała swoje zadłużenie ze wskazanego wyżej tytułu, a następnie ustaliła z wierzycielem warunki jego ugodowego spłacenia. Wierzytelności te w dacie zawierania ugody były wymagalne, skierowane do egzekucji w oparciu o wystawione przez Bank, a zaopatrzone przez Sąd w klauzulę wykonalności bankowe tytuły egzekucyjne

dowód: kserokopie ugód z dnia 29 sierpnia 2012 r. – k. 93-96verte akt

Sąd Rejonowy w Płocku V Wydział Gospodarczy w dniu 12 września 2012 r. prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia 13 września 2011 r., wydanemu w sprawie o sygn. akt V GNc 1705/11 nadał klauzulę wykonalności przeciwko małżonce dłużnika M. B. R. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżonków.

dowód: poświadczona kserokopia postanowienia z dnia 12 września 2012 r. - k. 26-27, klauzula wykonalności - k. 25 akt

Na skutek skargi B. R. (1) na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie w dniu 9 czerwca 2014 r. w sprawie o sygn. akt I Co 890/13 tutejszy Sąd wydał postanowienie w którym m. in. uchylił w stosunku do dłużniczki B. R. (1) zajęcie nieruchomości, dla których w Sądzie Rejonowym w Ciechanowie w Wydziale VI Ksiąg Wieczystych prowadzone są księgi wieczyste - KW (...) oraz KW (...) dokonane przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marka Wojtczaka w sprawie Km 3498/11 (pkt I) oraz nakazał Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Markowi Wojtczakowi umorzenie postępowania w sprawie Km 3498/11 w stosunku do dłużniczki B. R. (1) w trybie art. 825 pkt (pkt II). W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że skarga dłużniczki B. R. (1) była zasadna, bowiem małżonkowie R. przed powstaniem tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty z dnia 13 września 2011 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Płocku, V Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt V GNc 1705/11 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w stosunku do B. R. (1) postanowieniem z dnia 12 września 2012 r., z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską ustanowili rozdzielność

majątkową z dniem 24 stycznia 2012 r., zaś w dniu 6 sierpnia 2012 r. dokonali podziału majątku wspólnego. W wyniku podziału przedmiotowe nieruchomości przypadły B. R. (1) do jej majątku osobistego. Wobec tego dokonanie zajęcia tych nieruchomości nastąpiło z naruszeniem treści tytułu wykonawczego.

dowód: kserokopia postanowienia z dnia 9 czerwca 2014 r. - k. 50-52, 71-73 akt

Postanowieniem z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie o sygn. akt Km 3498/11 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marek Wojtczak umorzył postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M. przeciwko dłużnikowi M. R. (1) wobec bezskutecznej egzekucji.

dowód: kserokopia postanowienia z dnia 27 listopada 2014 r. - k. 99 akt

B. R. (1) mieszka razem z M. R. (1). Nadal są małżeństwem. M. R. (1) nie partycypuje w kosztach utrzymania. bezsporne

Małżonkowie prowadzą dwie oddzielne od siebie działalności gospodarcze, ale w tej samej lokalizacji.

dowód: wydruku remanentu za 2013 r. - k. 103-166 akt, wydruku remanentu na dzień 31 grudnia 2014 r. - k. 1667-224 akt

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony, a w szczególności: odpisu z KRS powoda k. 9-12 akt, kserokopii umowy - k. 86-92 akt, poświadczonej kserokopii nakazu zapłaty - k. 24 akt, kserokopii postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marka Wojtczaka z dnia 27 listopada 2014 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt egzekucyjnych Km 6498/11 - k. 99 akt, poświadczonej kserokopii odpisu i kserokopii wypisu aktu notarialnego z dnia 24 stycznia 2012 r. Rep. (...) – umowy małżeńskiej majątkowej ustanawiającej rozdzielną majątkową - k. 13-16, 83-83verte akt, poświadczonej kserokopii odpisu i kserokopii wypisu aktu notarialnego z dnia 6 sierpnia 2012 r. Rep. (...) – umowy o podział majątku wspólnego - k. 17-23, 76-82 akt, kserokopii ugód z dnia 29 sierpnia 2012 r. – k. 93-96verte akt, poświadczonej kserokopii postanowienia z dnia 12 września 2012 r. - k. 26-27, klauzuli wykonalności - k. 25 akt, kserokopii postanowienia z dnia 9 czerwca 2014 r. - k. 50-52, 71-73 akt, wydruku remanentu za 2013 r. - k. 103-166 akt i wydruku remanentu na dzień 31 grudnia 2014 r. - k. 1667- 224 akt.

Sąd jako wiarygodne ocenił dokumenty, gdyż ich prawdziwość nie budziła żadnych wątpliwości oraz żadna ze stron w toku procesu ich nie kwestionowała.

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej, jakoby poprzez przejęcie przez nią części długów męża jego sytuacja finansowa uległa znacznej poprawie, gdyż w dalszym ciągu prowadzi on działalność gospodarczą (nie ogłosił upadłości) oraz wartość wyposażenia prowadzonego przez niego sklepu oscyluje w granicach 400.000,00 zł. Po pierwsze gdyby rzeczywiście własność dłużnika stanowił towar o tak znacznej wartości to mało prawdopodobne jest, aby w toku prowadzonego przez Komornika postępowania egzekucyjnego ten towar pozostał „niezauważony”. Po drugie rzeczą oczywistą jest, iż gdyby dłużnik rzeczywiście posiadał tak dużą ilość towarów to mógłby się wyzbyć ich częściowo nawet po niższych cenach i spłacić zadłużenie powoda, bez dalszych konsekwencji prawnych, jednakże nie uczynił tego, a powyższe wskazuje na to, iż w rzeczywistości tego towaru nie posiada, albo przedstawia on znikomą wartość.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie mają znaczenia postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego wydane przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marka Wojtczaka w sprawach o sygn. akt Km 3531/11 (k. 28 akt), Km 3532/11 (k. 29 akt), Km 1662/12 (k. 30 akt), Km 1663/12 (k. 31 akt) oraz Km 3533/11 (k. 32 akt). Postanowienia te dotyczyły egzekucji prowadzonej co prawda przeciwko małżonkowi pozwanej - M. R. (2), jednakże na podstawie innych tytułów wykonawczych, niż ten będący przedmiotem niniejszego postępowania. Kserokopie wpłat (k. 84-85 akt) przedłożonych przez pozwaną były dokonane również na poczet innego zadłużenia (Km 3410/11) niż przedmiotowe. Ponadto Sąd pominął: kserokopię postanowienia z dnia 20 czerwca 2013 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych w przedmiocie odrzucenia apelacji powodowej spółki na postanowienie referendarza sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie z dnia 29 maja 2013 r. (k.

97-98), pism Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Marka Wojtczaka skierowanych do I Wydziału Sądu Rejonowego w Ciechanowie (k. 100 akt) oraz banków (k. 101-102 akt), jako nie istotne i nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

Roszczenie powoda w sprawie niniejszej oparte było o treść przepisu art. 527 § 1 KC, który to stanowi, iż gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Jest to tzw. skarga pauliańska, instytucja wywodząca się z prawa rzymskiego i mająca na celu ochronę interesów wierzyciela na wypadek niełojalnego (czy wręcz nieuczciwego) postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swego majątku na rzecz osób trzecich lub majątek ten obciąża, zaciągając kolejne zobowiązania, i w ten sposób stwarza lub pogłębia stan swojej niewypłacalności (M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1226 i n.).

Jako przesłanki warunkujące uznanie czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela o których mowa w cytowanym wyżej art. 527 § 1 KC, wskazać należy:

- 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek, której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli,
- 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,
- 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

Wskazanie powyżej przesłanki muszą być spełnione kumulatywnie, czyli łącznie, by móc skorzystać z roszczenia uznania czynności za bezskuteczną przewidzianego w tym przepisie. Ciężar udowodnienia wszystkich wskazanych przesłanek zgodnie z art. 6 KC spoczywa na wierzycielu – powodzie. Jednakże jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 3 KC). Ponadto zgodnie z art. 528 KC jeżeli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Korzystanie z akcji paulińskiej wymaga zasadniczo istnienia wierzytelności podlegającej ochronie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., sygn. akt III CSK 273/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2013 r., sygn. akt I CSK 323/12). Ponadto art. 527 i nast. KC w przeciwieństwie do art. 59 KC chroni wyłącznie wierzytelności pieniężne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1995 r., sygn. akt I CRN 218/95, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., sygn. akt II CSK 452/06), które muszą być zaskarżalne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., sygn. akt II CSK 452/06, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2009 r., sygn. akt CNP 109/08) i skonkretyzowane (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., sygn. akt III CKN 355/01)

Niewątpliwie w niniejszej sprawie istnieje wierzytelność posiadająca w/w cechy, która

została stwierdzona tytułem wykonawczym - prawomocnym nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Płocku, V Wydział Gospodarczy w dniu 13 września 2011 r. w sprawie o sygn. akt V GNc 1705/11, zaopatrzoną w klauzulę wykonalności zarówno przeciwko dłużnikowi M. R. (1), jak i przeciwko jego małżonce - B. R. (1).

Zatem zarówno w chwili wydania tytułu wykonawczego jak i w chwili orzekania przez tutejszy Sąd M. R. (1) był i jest nadal dłużnikiem powodowej spółki.

W świetle art. 527 § 1 k.c. przedmiotem zaskarżenia w ramach skargi paulińskiej może być tylko czynność prawna dłużnika. Z takimi czynnościami mamy z pewnością do czynienia w niniejszej sprawie, gdyż to dłużnik M. R. (1) zawarł z dniem 24 stycznia 2012 r. umowę o ustanowienie rozdzielności majątkowej z małżonką B. R. (2) oraz w dniu 6 sierpnia 2012 r. zawarł z nią umowę o podział majątku wspólnego, na mocy której rozporządził swoim udziałem w majątku wspólnym swoim i żony w postaci prawa własności nieruchomości wpisanej do KW (...) oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości wraz z prawem własności budynku opisanej w KW (...), w ten sposób, iż przekazał go bezpłatnie z majątku wspólnego do jej majątku osobistego.

Z perspektywy relacji powód – dłużnik, B. R. (1) była osobą trzecią, albowiem na skutek czynności prawnej zaskarżonej przez powoda wskazane wyżej prawa weszły do jej majątku osobistego, a o ile wierzyciel miał prawo prowadzić egzekucję z majątku wspólnego małżonków R., o tyle nie mógł już jej prowadzić z majątku osobistego małżonki dłużnika – B. R. (2), bowiem zgodnie z art. 787 KPC Tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim Sąd nada klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi, z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową (...). Z uwagi zatem na dokonanie przez małżonków rozdzielności majątkowej i podział majątku wspólnego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie, nie mógł prowadzić egzekucji z majątku osobistego B. R. (1), do którego to majątku zostały przekazane w całości w/w składniki majątkowe dłużnika M. R. (1). Z tych też względów Sąd Rejonowy w Ciechanowie w dniu 9 czerwca 2014 r. w sprawie o sygn. akt I Co 890/13 wydał postanowienie w którym uchylił w stosunku do dłużniczki B. R. (1) dokonane przez tego Komornika zajęcie nieruchomości i nakazał mu umorzenie postępowania w sprawie Km 3498/11 w stosunku do niej.

Z punktu widzenia możliwości skorzystania przez wierzyciela z ochrony pauliańskiej istotne jest, aby zaskarżona czynność prawna przyniosła osobie trzeciej korzyść majątkową. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała taką korzyść, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało niekorzystną zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1999 r., sygn. akt I CKN 287/98). W niniejszej sprawie pozwana w wyniku podziału majątku niewątpliwie uzyskała korzyść majątkową, bowiem połowa majątku wspólnego małżonków R. należąca do dłużnika została jej przekazana do majątku osobistego, bez jakiegokolwiek ekwiwalentu. Skutkiem czego stała się jedyną właścicielką wskazanych na wstępie nieruchomości. Pozwana w toku niniejszego postępowania podnosiła, iż w zamian za powyższe przejęła do osobistej spłaty kredyty udzielone jej mężowi w (...) w C., dzięki czemu jego sytuacja ekonomiczna uległa znacznej poprawie. Ponadto wskazywała, że M. R. (1) posiada mienie wystarczające do zaspokojenia wierzyciela, na dowód czego przedłożyła dokumenty – remanenty stwierdzające, że wyposażenie prowadzonego przez dłużnika sklepu wg. stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosiło 403.019,98 zł, zaś wg. stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. - 375.841,60 zł. Natomiast z treści przedłożonej umowy kredytu nr (...) z dnia 29 grudnia 2005 r. oraz zawartych ugód wynika, że pozwana przejęła na siebie zobowiązania w których sama pośrednio albo bezpośrednio była stroną, jako dłużnik, bądź jako poręczyciel. Należy jednak podkreślić, że były to również jej własne zobowiązania, na skutek których zapewniła temu wierzycielowi dodatkowe zabezpieczenia jego wierzytelności, natomiast skutek ten nie został osiągnięty w stosunku do powoda, bowiem dłużnik nie został w żadnym zakresie zwolniony z odpowiedzialności względem powoda. De facto ugody te nie miały żadnego znaczenia dla kwestii wypłacalności M. R. (1). Natomiast z analizy tekstu aktu notarialnego nie wynika, aby dłużnik w zamian za przekazane składniki majątku wspólnego otrzymał od pozwanej jakieś świadczenia ekwiwalentne – nowe składniki majątkowe, z których wierzyciel tj. powód w sprawie niniejszej, mógłby prowadzić egzekucję. Zgodnie z art. 533 KC Osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartego w wyroku z dnia 16 marca 2006 r., sygn. akt III CSK 8/06 osoba trzecia może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności

za bezskuteczną przez wskazanie realnie służącej zaspokojeniu wierzytelności dłużnika, jeżeli nie ma wątpliwości, że doprowadzi ono do zaspokojenia wierzyciela. W uzasadnieniu przytoczonego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że zwolnienie się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela może być skuteczne jedynie wtedy, gdy wartość wskazanego mienia odpowiada uzyskanej przez osobę trzecią korzyści majątkowej i gdy mienie to może rzeczywiście służyć zaspokojeniu wierzyciela. Chodzi zatem o wskazanie takiego mienia dłużnika, co do którego można przyjąć z najwyższym stopniem prawdopodobieństwa, graniczącym z pewnością, że pozwoli na zaspokojenie wierzyciela. Kierując się tymi wskazówkami Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 12 września 2012 r., sygn. akt I ACa 552/12 przyjął, że samo wskazanie na przysługującą dłużnikowi wierzytelność stwierdzoną prawomocnym wyrokiem zasadzającym nie jest równoznaczne ze wskazaniem mienia wystarczającego do zaspokojenia, gdyż przesądza to o wypłacalności jego dłużnika. W niniejszej sprawie zdaniem Sądu wątpliwym jest by dłużnik posiadał składniki majątku ruchomego tak znacznej wartości, jak to wskazuje pozwana. Gdyby bowiem istniała faktycznie realna szansa na zaspokojenia wierzytelności powoda, po przeprowadzeniu analizy stanu majątkowego dłużnika, Komornik Sądowy nie umorzyłby postępowania egzekucyjnego, a przede wszystkim nie pominąłby podczas czynności egzekucyjnych tak wartościowego mienia należącego do dłużnika M. R. (1).

Kolejną przesłanką udzielenia ochrony paulińskiej jest dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli. Zgodnie z § 2 art. 527 KC czynność prawna dłużnika jest dokonywana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności. W tym miejscu należy przytoczyć wyrok z dnia 28 kwietnia 2004 r. sygn. akt III CK 469/02, w którym Sąd Najwyższy wskazał, że umowa o podział majątku wspólnego po ustaniu ustawowej wspólności małżeńskiej zawarta z pokrzywdzeniem wierzyciela może być przez niego zakwestionowana skargą paulińską.

W doktrynie oraz w orzecznictwie na ogół przyjmuj się, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 KC oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1249; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., sygn. akt I ACa 737/97, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., sygn. akt III CKN 554/98, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa 417/13).

Biorąc pod uwagę, że przedmiotem zaskarżenia może być czynność prawna powodująca niewypłacalność dłużnika lub powiększenie jego niewypłacalności, w orzecznictwie sformułowano ogólną tezę, iż pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., sygn. akt IV CKN 525/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2004 r., sygn. akt II CK 367/03, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 lutego 2013 r., sygn. akt I ACa 1438/12).

Niewątpliwie w chwili dokonania przez M. R. (1) podziału majątku był on jeszcze wypłacalny, dysponował bowiem określonym prawem majątkowym, które umożliwiło zaspokojenie się wierzycieli. Jednakże na skutek tych czynności nastąpiło zmniejszenie majątku dłużnika, gdyż ubyły z niego wartościowe składniki, w konsekwencji czego stał się niewypłacalny. Można powiedzieć, że dłużnik działał w złej wierze przenosząc na pozwaną swój udział w nieruchomościach, gdyż jego celem było takie przesunięcie majątkowe, które uniemożliwiłoby zaspokojenie wierzytelności powoda i chroniło posiadany przez niego majątek.

Niewypłacalność dłużnika może być dowodzona wszelkimi możliwymi środkami, w tym poprzez przedłożenie Sądowi postanowienia Komornika Sądowego o nieskuteczności egzekucji świadczenia pieniężnego, ze względu na brak majątku, co w niniejszej sprawie zostało udokumentowane przez powoda. Zatem rozporządzenie tym składnikiem przez dłużnika doprowadziło do tego, iż wierzyciel nie będzie mógł prowadzić z niego egzekucji.

Przepis art. 527 KC wymaga również, aby dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Świadomość taka istnieje, gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego

powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi ich pokrzywdzenie. Do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 KC, wystarczy by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 maja 2005 r., sygn. akt I ACa 1764/04, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 marca 2010 r., sygn. akt V ACa 27/10, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 sierpnia 2012 r., sygn. akt I ACa 816/11). Wystarcza świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. Świadomość ta musi istnieć w chwili dokonania czynności prawnej. Natomiast zamiar pokrzywdzenia wierzyciela i zła wiara dłużnika nie jest konieczna dla objęcia wierzyciela ochroną na podstawie art. 527 KC i nast. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 września 2006 r., sygn. akt I ACa 1021/05, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., sygn. akt I ACa 737/97).

Ciężar udowodnienia świadomości pokrzywdzenia spoczywa na wierzycielu. W piśmiennictwie podnosi się, że w praktyce ustala się ten fakt za pomocą domniemania faktycznego opartego na dwóch innych faktach. Pierwszym faktem jest wiedza dłużnika o istnieniu wierzycieli. Drugim: znajomość skutków dokonanej czynności dla swego majątku w postaci usunięcia lub nieuzyskania określonych składników majątku. Z kolei ten ostatni fakt ustala się za pomocą innego jeszcze domniemania faktycznego, którego podstawą jest ogólna dojrzałość, sprawność umysłowa i doświadczenie życiowe dłużnika.

Powyższe fakty w sprawie niniejszej nie budzą żadnych wątpliwości. W chwili zawarcia umowy dłużnik niewątpliwie miał świadomość, że działa z pokrzywdzeniem wierzyciela - miał on wiedzę o prowadzonej przeciwko jemu egzekucji, wiedział o istnieniu wierzyciela, jak również o tym, że wierzyciel ten posiada w stosunku do niego wierzytelności, o czym świadczy m.in. zapis § 2 aktu notarialnego, wskazujący, iż w księgach wieczystych obu w/w nieruchomości widniały ostrzeżenia o wszczęciu z nich egzekucji co prawda w odniesieniu do innego tytułu wykonawczego (sygn. akt egzekucyjnych KM 3410.11), niż ten będący przedmiotem niniejszej sprawy (sygn. akt egzekucyjnych Km 3498/11), jednakże również z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. Ponadto dłużnik musiał mieć również wiedzę na temat tego, jaki skutek dla jego majątku przyniesie ta czynność. Między czynnością prawną dłużnika, jego niewypłacalnością oraz pokrzywdzeniem wierzyciela musi zachodzić określony związek przyczynowy. Nie chodzi przy tym o adekwatny związek przyczynowy, lecz o to, by dokonanie przez dłużnika czynności prawnej było warunkiem koniecznym (*conditio sine qua non*) powstania lub pogłębienia się jego niewypłacalności (A. Janiak w: Komentarz do art. 527 KC, stan prawny 1 maja 2014 r., w: LEX 2015) W niniejszej sprawie z takim związkiem mamy niewątpliwie do czynienia – dłużnik bowiem mimo posiadanej w/w wiedzy zdecydował się na dokonanie tak niekorzystnego dla wierzyciela podziału majątku wspólnego, poprzez wyzbycie się składników majątku bez ekwiwalentu, co spowodowało jego niewypłacalność.

Nadto stosownie do treści art. 529 k.c. jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Rozporządzenie składnikami majątkowymi opisanymi na wstępie przez M. R. (1) miało charakter darowizny, albowiem w zamian nie otrzymał on do swoje majątku osobistego żadnego innego składnika. Zgodnie zaś, ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 października 2007 r., (sygn. akt I ACa 639/07) darowanie majątku żonie nie uchroni przed komornikiem, a spłata większości długu nie wystarczy, by uchylić wyrok stwierdzający bezskuteczność transakcji z powodu pokrzywdzenia wierzyciela. Pozwana nie obaliła tego domniemania poprzez wskazania, iż dłużnik w chwili dokonania darowizny nie zdawał sobie sprawy, że działał z pokrzywdzeniem wierzyciela.

Jeżeli chodzi o trzecią ze wskazanych na wstępie przesłanek skargi pauliańskiej to w sprawie niniejszej nie jest ona wymagana, albowiem zgodnie z art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jak wskazano na wstępie w ocenie Sądu Rejonowego czynność dokonana pomiędzy pozwaną, a dłużnikiem miała charakter czynności nieodpłatnej, a tym samym w/w przepis znajdzie tu zastosowanie. Nawet gdyby jednak przyjąć, iż było jakieś świadczenie ekwiwalentne

(zobowiązanie się przez pozwaną do spłacenia zadłużenia jej męża w stosunku do banku) to pozwana w sprawie niniejszej będąc małżonką dłużnika nie obaliła domniemania zawartego w art. 527 § 3 KC, które stanowi, że Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Zdaniem Sądu żona dłużnika знаła sytuację majątkową dłużnika i cel jego działań. Ponadto wskazać należy, że mimo zniesienia wspólności ustawowej i dokonania podziału majątku państwo R. nie rozwiązali małżeństwa przez rozwód, wręcz przeciwnie w dalszym ciągu prowadzą w jednym lokalu dwie oddzielne działalności gospodarcze, jak również mieszkają wspólnie na nieruchomości.

Konkludując w ocenie Sądu powód udowodnił wszystkie przesłanki tej odpowiedzialności, co czyniło skargę za uzasadnioną i skutkowało uwzględnieniem powództwa, o czym orzeczono w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach procesu, Sąd rozstrzygnął w pkt II sentencji wyroku, orzekając w tym zakresie w oparciu o art. 98 KPC, zgodnie z którym strona przegrywająca proces jest zobowiązana zwrócić stronie przeciwnej koszty procesu. Strona powodowa poniosła następujące koszty: 893,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu oraz 34,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i pełnomocnictwa subsydiarnego. Na koszty te składają się jeszcze koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.400,00 zł, ustalone stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349). Łącznie powód poniósł więc koszty w wysokości 3.327,00 zł i taką kwotę Sąd zasądził na jego rzecz od pozwanej B. R. (1).

Z tych względów Sąd orzekł jak w wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)